

Dr. Janez Gabrijelčič

Zaključki 18. Foruma odličnosti in mojstrstva kot novi začetki in spodbude

Povzetek

Prispevek opisuje zaključke Foruma in spodbude za naprej. Prikaže pa tudi nekatere značilnosti odličnosti s posebnim ozirom na povezanost odličnosti z izboljšanjem odnosov med narodi in ljudmi, ki lahko vodi k trajnostni rasti svetovnega gospodarstva. Prikazan je poseben model odličnosti, ki smo ga imenovali »A-E-I-O-U model« ali »Model odličnosti Otočec«. Opisali smo tudi projekt imenovan »Rastoča knjiga«, ki lahko praktično pripomore k univerzalni uspešnosti in se razvije v »Združene Rastoče knjige sveta«.

Ključne besede:

Mednarodna odličnost, filozofija »in, in«, inovativnost, energija, aktivnost, organizacijska kultura, dinamična uravnoteženost.

Uvod

Letošnji Forum Otočec 2006 ima za cilj povezati odličnosti in mojstrstva, ki jih za gotovo imajo posamezni narodi. Iščemo niti, poti in možnosti, da iz teh posamičnih odličnosti in mojsterstev spletemo model, ki bi nas še bolj povezoval, in tako dobili osnove mednarod-

ne, univerzalne, svetovne odličnosti in mojstrstva. Gradimo skratka na načelu »in - in« in ne na »ali - ali«. Pri tem pa se zavedamo, da moramo istočasno gojiti tudi raznovrstnost in bogastvo drugačnosti.

Odličnost in mojstrstvo razumemo v smislu vedenja čedalje več in več in še posebej bolje in bolje ali kot je dejal Hugo Svetoviktorski: »Uči se vsega, saj boš kasneje spoznal, da je vse koristno«. Spoznali bomo tako odličnosti Kitajske in Rusije kot Irske in Slovenije ter potrebe po njihovem prepletanju. Pri tem nam je izhodišče, da ni velikih in majhnih entitet; v vseh so že razvite, ali pa v potencialni fazi, svojevrstne odličnosti in vse so dragocene.

Pri postavljanju letošnjih izhodišč in ciljev Foruma odličnosti in mojstrstva Otočec 2006 nam je bila prisotna misel Voltaire-a: »Nismo odgovorni samo za tisto, kar delamo, temveč tudi za tisto česar ne delamo«. Nekaj podobnega je dejal tudi naš Simon Gregorčič: »Dolžan ni samo, kar vелеva mu stan; kar more, to mož je storiti dolžan!«.

Pomembno je tudi latinsko reklo: »Volat irrecurabile tempus – čas nepovratno teče«. Ta čas moramo odgovorno izpolniti, ne samo z dobrimi mislimi, temveč tudi z ustreznimi dejanji.

»Luč prihaja z vzhoda in zahoda« in povezave z mednarodno odličnostjo in mojstrstvom.

Letošnji že 18. Forum odličnosti in mojstrstva ima kot podnaslov »lux ex oriente et occidente – luč prihaja z vzhoda in zahoda«. Nekoliko spremenjeno klasično reklo pač, katerega starejši del izvira še iz davnih časov, del pa smo na novo dopolnili. Vse v stilu naše dolgoročne vizije o povezovanju vsega in ustvarjalnem sožitju vseh.

Naši predniki so po božje častili sonce, nepremagljivo sonce, vir življenja in radosti. Še posebej so se veselili zimskega solsticija, čeprav ni šel mimo njih tudi poletni. Poleg sonca so seveda zaznavali tudi sence in te so največkrat povezovali s hudim, neprijaznim in negativnim. Sonce je bilo skratka izhodišče in cilj njihovega verovanja, religije, upanja.

Cilji Foruma in omenjeni podnaslov nakazujejo našo željo po svetlobi, po toploti, ki je povezana s soncem in simbolično tudi izraža radost življenja, mir, zdravje, željo po novem in brezčasnem. Sonce v simboličnem smislu jemljemo kot sopomenko za mednarodno

odličnost, za nekaj, kar je dragoceno za človeka in človeštvo.

S tem v zvezi je zanimivo, da je tudi nobelovec Albert Einstein, že bolj proti koncu svojega življenja, izrazil naslednjo misel: »Preostanek življenja želim premišljevat o tem, kaj je svetloba«. Pomenljiva je tudi njegova ugotovitev: «Znanost brez religije je šepava, religija brez znanosti je slepa».

V luči aktualnih dogajanj tudi ne kaže zanemariti misli Hustona Smitha: «Prihodnost civilizacije je bolj kot od česa drugega odvisna od tega, kako bosta znanost in religija, najvplivnejši sili v zgodovini, uredili medsebojni odnos».

Otoški Forumi so znanstvena srečanja, kjer proučujemo vire in cilje odličnosti, ki je termin izrazito interdisciplinarnega in multikulturnega značaja. Zato se je težko izogniti kakršnegakoli vprašanja. Tako bomo letos še posebno raziskovali mednarodno odličnost s poudarkom na povezavah med Evropo in Azijo. In prav tu je povezovanje religioznosti, duhovnosti in znanosti zelo zanimivo, koristno za uravnoteženi razvoj in uveljavljanje mednarodne odličnosti.

Kot je sonce eno in nedeljivo, koristno ter v lasti vseh ljudi, tako želimo tudi z letošnjim Forumom uveljaviti tezo, da je težnja k mednarodni - vesoljni, lahko tudi globalni odličnosti nekaj svetlega, privlačnega in potrebnega, kar je univerzalna vrednota na poti k boljši prihodnosti za vse ljudi na svetu. Saj je odličnost skupek vsega dobrega in že po definiciji ne more vsebovati oziroma uveljavljati negativnih vrednot, čustev ter usmeritev.

Nekateri strokovnjaki pravijo, da je mednarodna odličnost samo vizija, ki jo moramo šele udejaniti. Menimo, da je ta odličnost že sedaj deloma prisotna v nekaterih mednarodnih projektih. Vendar je ta prisotnost izrazito pomanjkljiva. Dolgoročno gledano bodo imeli prednost pri mednarodnem povezovanju tisti, ki gojijo teorijo in prakso mednarodne odličnosti in mojstrstva. Kljub temu bi morali uveljavljati okolje, ki bo vsem dajalo enake možnosti izživeti in trajno udejanjati odličnost, ki je v osnovi vsajena v vsakega izmed nas.

S stališča teorije in prakse odličnosti lahko rečemo, da so na svetu zelo koristni ljudje, ki znajo sodelovati in potrpežljivo iščejo poti

medsebojnega povezovanja. Zato je naš Forum tudi v mnogočem posvečen izobraževanju in iskanju vzorcev odličnega povezovanja in sodelovanja. Poglobiti je treba torej znanja o tem,

-da bi znali skupno živeti in delati, ter

-da bi znali skupno celovito rasti.

Pri tem pa moramo upoštevati tudi velelnik po zdravem delu in vedno bolj bogatem duhovnem življenju. Tudi to je sopomenka za odličnost kot sonce. Svetovna zdravstvena organizacija namreč pravi, da zdravje ni samo odsotnost bolezni, ampak da k temu spada tudi fizično, psihično in socialno zadovoljstvo in ravnovesje.

Strategija mednarodne odličnosti pomeni ustvarjati vedno boljša delovna mesta in ne samo več delovnih mest. Z drugimi besedami moramo oblikovati omrežja odnosov, ki bodo poleg razvoja lastne osebnosti upoštevala tudi empatijo in trajno spoštovanje sodelavcev, sosedov, soljudi, ter drugačnosti. Pri tem pa mislimo tudi na sožitje univerzalne odličnosti in pestrosti posamičnih odličnosti, pogojenih s kulturno dediščino.

Gradimo torej mednarodno odličnost kot najvišjo univerzalno obliko etičnega delovanja in stremljenja k boljšemu, kot sprožilo in gibalno za vrhunske izdelke in odlične odnose.

Nekatere osnove, poudarki ter razsežnosti odličnosti in mojstrstva, ki so pomembne tudi za mednarodne razmere

V besedah odličnost ter mojstrstvo čutimo veliko motivacijsko moč. Če ju ponotranjimo, nam lahko pomagata osvetliti pot k rešitvam, ki jih zahtevajo temeljne človekove pravice po rasti, po dostojanstvu, medsebojnem spoštovanju ter uveljavljanju podobnih drugih vrednot. Saj nosilec odličnosti in mojstrstva ne sme in ne more uničevati materialnih dobrin in se izogibati vrednot humanosti.

Odličnost in mojstrstvo razumemo kot priložnost, da bo naša generacija ohranila našim zanamcem zemljo čim bolj zdravo v ekološkem, kulturnem in humanem smislu.

V okviru našega letošnjega Foruma je dan ključen poudarek tudi mednarodni odličnosti. Zavedamo se, da so se že naši daljni predniki materialno in kulturno bogatili ob menjavah blaga in storitev. To je še v večji meri potrebno tudi danes. Razlik in poglobljanja razlik je kljub modernim tehnologijam nedopustno veliko. Svilno pot, ki

so jo na obsežnem evrazijskem področju gradili že naši predniki, želimo nadgraditi in obogatiti z novimi izzivi, vizijami, strategijami in ustreznimi rešitvami.

Nahajamo se v obdobju nenehnih in globokih sprememb na vseh področjih človekovega življenja in dela. V takih razmerah uspeva le tisti, ki ima svojo strategijo zasnovano na čim bolj posodobljenem znanju. Rečemo lahko, da je v tem okviru potrebno poznavanje tudi osnov teorije in prakse odličnosti. V nadaljevanju jih bomo, nekaj najpomembnejših, tudi prikazali.

A. Uveljavljanje mednarodne odličnosti

V pogojih prevladujoče globalizacije je normalno, da organizacije uveljavljajo pri svojem poslovanju oziroma trženju svojih izdelkov in storitev standarde kakovosti in odličnosti. V tem smislu je kakovost nekaj, kar je povezano s povprečjem in samo po sebi razumljivo. Kakovost moramo torej razumeti kot potrebni, vendar ne tudi kot zadostni cilj – skratka kot izhodišče za odličnost.

V globalizacijskih razmerah dobro uspeva samo tisto podjetje in družba, ki je boljša v malenkostih in vsaj za malenkost hitrejša od konkurence. Odličen je torej tisti, ki zna stopnjevati in nenehno izboljševati svoje izdelke in storitve.

Vprašanje poznavanja in uveljavljanja odličnosti je vključeno v strateško razmišljanje najvišjih struktur družbe.

B. Odličnost in človekov razvoj

Vse do sedanjega časa je človek deloval sorazmerno uravnoteženo, kjer ni bilo prevelikih skokov.

Sedaj pa se srečujemo s tektonskimi premiki, s spremembami, ki imajo revolucionarni značaj. Predvsem zaradi znanstveno – tehnične revolucije se je človekovo življenje in delo izredno zaostri. Agresivna konkurenca, s svojim neizprosni bojem po preživetju, dobesedno zahteva tudi vključevanje osnov odličnosti v poslovni proces.

Človekovo generično bistvo je, da išče vedno nove meje možnega in hrepeni po novem in neznanem. To človekovo težnjo po ne-

nehnem razvoju in izpopolnjevanju je zelo lepo izrazil Emmanuel Mounier z naslednjim stavkom: »Človek je ustvarjen zato, da bi se presegel«.

O odličnosti kot o nenehnem človekovem hrepenenju po boljšem je pisal že Aristotel, ki je dejal, da se do odličnosti pride z nenehnim delovanjem-ponavljanjem.

C. Psihične korenine odličnosti

Klasične poslovne znanosti so dajale izredno velik poudarek racionalni človekovi dejavnosti. V zadnjem času pa se je pozornost preusmerila tudi na podzavestne človekove dejavnosti. Sicer pa se v naši organizacijski praksi psiho velikokrat pojmuje samo kot zavest. V resnici pa je duševnost sestavljena iz zavesti in tudi podzavesti.

Kako pomembni so psihični procesi in v okviru njih tudi podzavestna dogajanja, lahko zaslutimo iz naslednje misli Carla Gustva Junga: »Jedro motivacije je vendarle instinkt.« Instinkt pa je del podzavesti. Pri proučevanju odličnosti je potrebno poseči tudi v človekove praslike, instinkte in intuicijo.

Pri odličnih odločitvah iščemo torej povezovanje tako zavestnih kot podzavestnih procesov. Med zavestjo in podzavestjo ni ostrih meja, med njima se vzpostavlja dinamična harmonija, ki lahko pripelje do neslutnih potencialnih energij. Prav tu se skrivajo in tudi porajajo najbolj inovativne ideje, ki lahko bistveno spremenijo in preoblikujejo posameznika in kasneje skupino, organizacijo ter celotno družbo.

Skratka če hočemo pri svojem poslovanju uspeti in biti odlični, ne smemo vzeti v poštev samo zavesti. Z enako zavzetostjo moramo upoštevati tudi podzavest in nanjo tudi vplivati.

In v tem okviru nam je lahko veliko bolj jasna tudi Platonova misel: »Moč je tisto, kar deluje samo po sebi.«

Le tisto torej, kar človek sprejme s soglasjem v svoj vrednostni vzorec, kar zabetonira kot krepost in vrednoto v svojo podzavest, bo tudi dolgoročno in močno vplivalo na njegovo delovanje.

Naloga in dolžnost, recimo tudi poslanstvo poslovnega sekretarja

je tudi ta, da išče in tudi doseže aktiviranje tistih kapitalov, ki so skriti v naši podzavesti.

D. Vsakdo nosi v sebi kali odličnosti

Človek je celostno bitje. Ni niti dober niti slab; v njem počivajo tako osnove zla kot osnove dobrega. Ronald Higgins je dejal: «Poskusi da bi dosegli enoglasno petje bodisi v državnem ali svetovnem merilu, se končajo na krvavih barikadah, v političnih jetniških taboriščih, v zatiranju in množičnem grobu.»

Pri človeku moramo skratka upoštevati dejstvo, da niso vsi ljudje enaki, Poleg tega, da se razlikujejo glede na starost in spol, obstajajo tudi razlike v njihovih občutkih, mislih, pripadnostih, ideologijah in podobno. Kar dela nekoga zadovoljnega pri nekem delu, drugega odbija. To je spoznal že Adam Smith, ko je dejal, da ne obstaja možnost, da bi bil vsakdo zadovoljen na svojem delovnem mestu.

Pa kljub vsemu, kot smo spoznali že v tem prispevku, človek želi naprej, želi se razvijati. Nezavedno teži k odličnosti.

In pri tem ima svoje izjemno mesto vodja organizacije. Mora biti arhitekt ali sooblikovalec organizacijske kulture, ki bo motivirajoča za vsakega posameznika v organizaciji. Vzpostaviti mora klimo, ki bo dopuščala zaposlenim, da razvijajo svoje razvojne potencialne k odličnosti. Naj navedemo nekaj načel oziroma napotkov, ki naj jih uveljavlja.

- a. Poslovni cilji morajo biti jasni vsem članom skupine in enako tudi poti do ciljev.
- b. Že pri določanju ciljev naj bodo prisotni sodelavci, ki delajo pri kasnejši operacionalizaciji le-teh.
- c. Že pri določanju ciljev moramo biti čim bolj celoviti v tem smislu, da so vsi člani skupine ali organizacije seznanjeni ne samo s posamičnimi problemi, pač pa s celoto.
- d. Aktivnosti oblikujemo tako, da se vsi člani čimbolj aktivirajo v vsej svoji integriteti. Upoštevati moramo torej v okviru možnosti njihove želje, potrebe, občutke in stališča.
- e. Vzpostavimo tako vzdušje medsebojnega sodelovanja, kjer se bodo sodelavci počutili kot partnerji pri pomembnem opravi-lu.

- f. Spodbujati je potrebno skupno filozofijo, da se razumejo potrebe in želje vseh delavcev v skupini ali širši organizaciji.
- g. Aktivnosti oziroma naloge naj vsebujejo razvojno komponento. Znanje in potrebe po ustvarjalnosti so temelj ustvarjalnega dela. Aktivnosti oziroma naloge naj imajo torej perspektivno in dinamično izpostavljeno obeležje.
- h. Med posamičv. nimi cilji in aktivnostmi moramo vzpostaviti določeno povezanost in tudi vrstni red.
- i. Teorija in praksa naj se dopolnjujeta. Le v medsebojnem sožitju se lahko pride do optimalnih izidov.

E. Skupina in odličnost- vsaka skupina ali podjetje je lahko odlično

Skupina je lahko odlična, če v njej prevladuje optimistična klima in tako imenovana sprožila odličnosti, ki temeljijo v človekovi duševnosti, med katera štejemo:

- upanje
- zaupanje
- pogum in
- vera.

Delavec lahko razvije svoje sposobnosti in možnosti samo do določene meje. Te meje lahko prekorači ter svoje veliko bolj razvije, če deluje v skupini. Zaradi tega je skupinsko delo nadaljevanje individualnega dela ter njegova obogatitev, ki pa zahteva tudi nekatera pravila oziroma določila obnašanja, ki temeljijo predvsem na medsebojnem spoštovanju.

Skupina predstavlja veliko več kot zgolj seštevek posameznikov. To pa ne pomeni, da pri uveljavljanju skupinskega dela zanemarjamo posameznika. Med njegovim razvojem in razvojem skupine obstaja medsebojna povezava in medsebojno vplivanje. Razvoj posameznika v celovito osebnost se lahko v polni meri doseže šele s sodelovanjem v skupini, kot lahko postane skupina resnično uspešna in učinkovita, če v njej delujejo ustvarjalni in visoko motivirani posamezniki.

F. Družba in odličnost

Odličnost kot univerzalna vrednota mora biti prisotna kot hrepenenje v naši podzavesti in kot cilj v naši zavesti. Čim več posameznikov neke družbe sprejema tako stanje, tem bolj uspešna in tudi odlična je tista družba.

Tako pridemo do svojevrstnega medsebojnega omrežja povezovanj in odnosov, ki delujejo sinergijsko in v končni posledici pripeljejo do družbe, ki ima primerjalno konkurenčno prednost.

Kljub temu pa morajo različne družbe med seboj optimalno sodelovati in se ustvarjalno podpirati.

G. Uresničevanje odličnosti in čas

Uresničevanje odličnosti je tesno povezano s časom. Kako pomemben je čas v normalnem življenju, se vidi že v ljudskem pregovoru, ki pravi, da je čas zlato. Zanimivo je, da imajo podoben pregovor tudi drugi narodi. Res pa znajo nekateri narodi čas bolje izkoristiti kot mi, zlasti pa znajo s časom bolje gospodariti, saj marsikje naredijo v enaki časovni enoti veliko več kot pri nas.

Če hočemo biti odlični, ne moremo počivati, potem pa nič delati, kot pravi znan španski pregovor. Časa namreč nimamo neomejeno na razpolago. Odlašanje vodi ponavadi k zamujanju, zamujanje pa k slabim ali nikakršnim poslovnim dosežkom. Veliko se npr. lahko naučimo iz modrosti, ki so jo poznali naši predniki, ko so dejali, da zgodnja setev včasih pomrzne, kasna setev pa vedno propade, saj ne more dozoreti. Iz te ter nešteto drugih ugotovitev izhaja pravilo, da je bolje biti hiter kot počasen, čeprav je biti pravočasen seveda najbolje. To pa dosežemo, če smo aktivni sedaj in danes ter tako vsak dan naprej. Odlašanje na jutri, prelaganje na pojutrišnjem je znak določene pomanjkljivosti, ki jo imenujemo malomarnost ali brezbržnost, in proti kateri se moramo prav tako boriti sedaj in danes.

Vodilo pri naši poti k odličnosti mora biti pravilo: «Diem non perdidit - naj ne izgubim nobenega dne.» Vztrajno, skozi dolgo časovno razdobje, in z veliko znanja je pot ki nas vodi k odličnim izdelkom in odličnim storitvam.

H. Uresničevanje odličnosti in prostor

Na delovnem mestu preživimo povprečno osem ur na dan, nekateri še precej več. Pozorni moramo biti, da bomo ta pomemben in velik del svojega življenja doživeli in preživeli v prijetnem in delovno bogatem okolju. Veliko je odvisno od nas samih, zato moramo biti dejavni tudi na področju oplemenitenja delovnih prostorov. Tu je še veliko možnosti za manjše in večje izboljšave, ki lahko pripomorejo ne samo k okolju, ki bo bolj zdravo, temveč tudi k vzdušju, ki bo stimulatивно in v katerem se bomo počutili zadovoljne.

I. Filozofija »in, in« kot izhodišče ustvarjalnosti in odličnosti

Filozofija »in, in« pomeni, da moramo na naši poti k odličnosti nenehno povečevati fond svojega znanja. Trend gre k temu, da ne povečujemo samo tistega znanja, ki se nanaša na naše ozko strokovno področje, temveč težimo tudi k poglobljanju znanja z drugih relevantnih strok.

Večkrat se omenja, da je odličnost nenehno povezovanje, bogatenje in poglobljanje univerzalnih in specialnih znanj s ciljem celovite dobrobiti za človeka. Tako moramo poznati vrednote, lastnosti in elemente, ki pospešujejo odličnost kot tudi tisti splet dejavnikov, ki prinašajo negativne trende in vodijo k slabšanju odličnosti. Ni dovolj, da poznamo čustva in elemente, ki sprožajo odličnost, temveč tudi elemente - kot npr. strah, stres, zavist, sovraštvo in podobno, ki zavirajo našo pot k odličnosti in jih moramo omejevati.

Pospeševati je treba pozitivne organizacijske procese in pojave ter istočasno tudi omejevati in zmanjševati negativne. V tem sožitju enega in drugega, povezovanju ter razumevanju različnosti, nasprotij in tudi skrajnosti je treba iskati moč in nove možnosti za uspeh organizacije.

J. Načelo »več in boljše« ter odličnost

Več, če ga proučujemo samega, poudarja samo količinsko plat delovanja nekega poslovnega procesa in tako z njim dosegamo samo zvečanje produktivnosti. Več, ki je samo količinsko stopnjevanje in

z nekaterih zornih kotov, zlasti ekoloških tudi negativno, moramo nadgraditi in dopolniti še s kakovostnim stopnjevanjem, ki ga predstavlja besedica boljše.

Tudi pri uravnoteževanju odnosov med več in boljšim moramo upoštevati interdisciplinaren in multidisciplinaren pristop.

»A-E-I-O-U« pristop ali »Model odličnosti Otočec«

Prikazali bomo model odličnosti, ki pa ga nenehno izboljšujemo in dopolnjujemo in dolgoročno lahko veliko pomeni. Lahko bi ga imenovali tudi rastoči model odličnosti. Temelji na povezovanju nekaterih najpomembnejših vrednot, načel in lastnosti odličnosti s tem, da uporabljamo »A-E-I-O-U« pristop. Imenovali ga bomo **»Model odličnosti Otočec«, lahko tudi »Odličnost Otočec«**

Model formalno temelji na vseh petih samoglasnikih naše abecede.

Odličnost kot A

Vse se začne z ambicijami in aspiracijami, ki jih aktivno izvajamo. Pri tem je potrebna aktivnost na podlagi znanja, ki ga nenehno izpopolnjujemo, širimo in poglobljamo. Vedeti sicer moramo, da vsaka akcija ne prinaša zadovoljstva, vendar ni zadovoljstva brez akcije in trajne aktivnosti.

V to mnemotehnično skupino spadajo še alternativnost in avtonomija. Vedno se namreč pokaže in ponuja kakšna alternativa, ki nas vodi k postavljenim ciljem. Zaupati moramo sebi in delovati avtonomno ter samozavestno, ob upoštevanju altruizma.

Aktivnosti izvajamo na podlagi celovitih analiz in udejanjanjem sprejetih vizij, misij in strategij.

Dobro je, da se svari lotimo ab ovo (pri koreninah, pri jajcu), kot se večkrat pravi. Prav tako pa ne smemo pozabiti civilizacijkega pravila *audiatur et altera pars* (poslušati je potrebno tudi drugo stran).

Odličnost kot E

Da smo lahko dolgoročno in celovito aktivni moramo seveda posedovati ustrezno energijo. Energija in vprašanja, kje in kako jo dobiti, so izjemnega pomena pri uresničevanju teorije in prakse od-

ličnosti. Pri tem je pomemben velikokrat samo majhen dodaten napor, da smo zmagovalci. Ta majhen napor imenujemo »ekstra efekt«, ki nas dviguje nad povprečje. In prav ta efekt, ki je pogosto zelo majhen, poraja in gradi odličnost.

Sem prištevamo še naslednje gradnike odličnosti: elan, etika, estetika, emocije, empatija in ekologija.

Odličnost kot I

Nenehno izobraževanje, spiralna inovativnost in stalno izboljševanje so gradniki, ki so izjemnega pomena za doseganje odličnih poslovnih izidov in drugih pokazateljev odličnosti. Pri delu in v življenju naj bi prevladovala radoživost in igrivost. Seveda so pomembne ideje, toda le te moramo implementirati in jih integrirati v naše okolje. Pri svojem delovanju uporablja odličnik miselni vzorec «in-in».

V ta sklop prištevamo še gradnike kot so instinkt, intuicija, inspiracija, intelekt, interes, izvrstnost, iskanje, imeti, interdisciplinarnost.

Odličnost kot O

Četrty gradnik našega modela odličnosti je naslednji samoglasnik, črka O.

Osebnost in to celovita osebnost, ki ima veliko znanja in ga vsak dan še povečuje in izboljšuje, je tudi eden od osrednjih točk modela »A-E-I-O-U«. Pri tem je izjemno pomembno, da ta osebnost prevzema in nosi osebno in družbeno odgovornost. Pri odličnosti so pomembni tudi medsebojni odnosi, ki so povezani z optimizmom in motiviranjem. Le ti temeljijo na medsebojnem spoštovanju in zaupanju.

V to skupino spadaj še okolje, organizacijska kultura, osmišljanje, poleg odličnosti seveda.

Odličnost kot U

Učenje kot doživljenski in trajen proces je pomembna lastnost in vrednota v teoriji odličnosti. Svoje življenje in delo moramo uve-

ljavljati uravnoteženo in se izogibati pretiravanj. O njih je že Hera-klit dejal, da se jih moramo izogibati. Pri učenju in delu naj bi bili učinkoviti, uspešni, hkrati pa bi v njem tudi uživali.

Sem spadajo še upanje, ustvarjalnost, um ter dinamična uravnoteženost.

Praktični primer odličnosti – projekt »Rastoča knjiga« ter njena obogatitev »Združene Rastoče knjige sveta«

Znano je, da je nam Slovencem knjiga več kot samo pripomoček za večanje znanja in bogatenje duha. Ker do pred kratkim nismo imeli svoje države, nas je na nek poseben način povezovala, pa čeprav smo živeli v različnih državah. Imamo zelo bogato književnost ter znanost. V naši preteklosti in tudi sedaj imamo dosti ljudi, ki pomenijo veliko tudi v evropskih in svetovnih razsežnostih. In vendar so nas hoteli izničiti. Ponosni in celo navdušeni smo lahko nad našimi predniki, ki so morali v svoji zgodovini prenesti toliko gorja, pa kljub vsemu niso izgubili upanja in poguma. Slovincem predstavlja knjiga skratka veliko več kot knjiga pri drugih narodih.

Veseli smo, da začetek novega tisočletja ni šel kar tako mimo nas. Nekateri večji in bogatejši narodi so vstop v 3. tisočletje zaznamovali z izgradnjo velikih objektov, ki razkazujejo zgolj fizično moč, razkošje denarja in poveličevanja količinskosti. Pri nas pa smo se odločili, da bomo naredili spomenik knjigi in to posebni knjigi, ki je bila poimenovana »Rastoča knjiga«.

Novo tisočletje sovpada pri Slovencih tudi s tisočletnico Brižinskih spomenikov, štiristopetdesetletnico prve slovenske knjige, dvestoletnico Prešernovega in Slomškovega rojstva ter desetletnico naše države. In vsem tem pomembnim mejnikom je namenjen projekt »Rastoča knjiga« in tudi kip, ki je bil poimenovan »Deklica z Rastočo knjigo«. Kip stoji v novo nastajajočem parku v Župančičevi jami, v Ljubljani. Srečna okoliščina je, da je omenjeni kip postavljen v neposredno bližino Navja in s tem tudi simbolično povezuje našo preteklost, sedanost in prihodnost. Naj omenimo, da v svojem naročju deklica drži knjigo, s katero bo večno rastla. Vsako leto se bo namreč podstavek povečal za dva centimetra, na katerem bo

napisano neko pomembno sporočilo.

Letošnje se glasi: »Naj ne mine dan, da ne bi naredil česa dobrega zase, družino, ožjo in širšo skupnost«.

Tako bomo na simboličen način dobivali posebno »Rastočo knjigo«, ki nenehno poudarja in sporoča, da hočemo biti narod znanja, kulture in odličnosti-narod rasti.

Veseli smo, da se bodo v naslednjih letih našim Brižinskim spomenikom, ki so predstavljeni v bronu, pridružile tudi najpomembnejše knjige (prikazane tudi v bronu) ostalih držav sveta. S tem bo Ljubljana in Slovenija pridobila zanimiv prostor, ki bo nakazoval, da želimo rasti z drugimi narodi, z njimi sodelovati in se bogatiti.

Pogled projekta »Rastoča knjiga« torej ni usmerjen samo v preteklost in sedanost. Prav tako pomembna sestavina projekta je tudi pogled v prihodnost. Slovenija naj bi postala inovativna družba in ne samo družba, ki se prilagaja. S pridobitvijo lastne države so bili vzpostavljeni še zadnji pogoji, da lahko v sodelovanju z drugimi narodi hitreje rastemo v primerjavi s preteklostjo, ko smo bili pogosto zatirani, omejevani in celo obsojeni na propad.

Če bi Slovenci v zgodovini samo posnemali, bi se verjetno utopili v velike subjekte, ki nas obkrožajo. Tako pa smo s svojim ustvarjalnim duhom, z vztrajnostjo in včasih tudi s pozitivno trmo preživeli. Pri tem so zaslužni tako preprosti ljudje kot tudi naši znanstveniki in kulturniki, ki so naš glas ustvarjalnosti širili k bližnjim in daljnim sosedom.

Niso imeli manjvrednostnih kompleksov, da prihajajo iz majhne pokrajine in neznanega kraja. Vedeli, čutili in verjeli so v to, da smo sicer majhen narod, da pa imamo kljub temu sposobnosti in vrednote, nič manjše od drugih narodov.

In prav takim ljudem se moramo zahvaliti, da smo to, kar smo. Pri spraševanju, kaj hočemo biti, torej odgovor ni daleč. Podobni želimo biti omenjenim velikanom.

Naj povzamemo ključne cilje »Rastoče knjige«:

- a. Na enem mestu prikazati bogastvo slovenskega duhovnega snovanja.
- b. Slovenija naj bi si s svojo »Rastočo knjigo« povečala svojo samozavest, istovetnost in recimo temu tudi razpoznavnost. Istoče.

- asno pa tudi motivirala svoje prebivalce, da postanejo odgovorni nosilci bogate kulturne, znanstvene, gospodarske in umetniške dediščine tudi vnaprej.
- c. »Rastoča knjiga« je mesto navdiha in ustvarjalnosti. Zlasti mladi naj bi se ob svojih pomembnih prednikih navduševali in iskali moč in energijo za svojo nadaljnjo strokovno ter življenjsko pot.
 - d. »Rastoča knjiga« je odgovorno dejanje sedanje generacije Slovencev ki jim ni vseeno, kaj se bo s Slovenijo dogajalo v prihodnje.
 - e. Je svojevrstna vizija in tudi akcija, ki naj bi našem zanamcem kazala pot. Je slovensko razpoznavno znamenje, ki odpira uspešno orientacijo za prihodnost.
 - f. »Rastoča knjiga« je dobrohotna in dobronamerna iniciativa in akcija, ki na poseben način povezuje Slovence doma in v sosednjih državah, ne glede na razlike med njimi. Prebudi naj radost ob nastajanju nečesa novega, dobrega, potrebnega, koristnega ...
 - g. »Združene Rastoče knjige Evrope« pa so nadgradnja naše »Rastoče knjige«, s katero hočemo na izviren način povezati našo novo evropsko in svetovno domovino.
 - h. Z razstavo »Rastoče knjige«, ki vsebuje na umetniški način prikazanih petdeset naših ključnih knjig, in ki je bila do sedaj v Kostanjevici na Krki, Piranu, Bruslju, Gentu, Gorici, Dunaju, Celovcu in Sevnici, še naprej, Slovencem in tujcem, približevati naše dosežke v znanosti in kulturi. Dokončno bo postavljena stalna razstava »Rastoče knjige« v Ljubljani.

Zaključki in sporočila 18. Foruma odličnosti in mojstrstva Otočec 2006

18. Forum odličnosti in mojstrstva je namenjen iskanju najustrežnejšega vzorca in praktični **aplikaciji mednarodne odličnosti**, ki lahko pripomore k uravnoteženem, ekonomskem in drugim razvojem človeštva. Verjamemo v moč besede odličnosti in akcije, ki tej besedi sledi. Ni odličnosti, če se je ne izvaja v praksi.

Ni dovolj, da imamo in razvijamo samo slovensko, irsko, evrop-

sko, ameriško, rusko ali kitajsko odličnost; **potrebno je uveljavljati tudi mednarodno odličnost, kot vizijo in strategijo skupnega razvoja, kot novo razsežnost v teoriji in praksi odličnosti.** Mednarodna odličnost, katere sopomenke so tudi globalna, univerzalna, svetovna odličnost, je odraz hotenj in želja udeležencev in organizatorjev otoškega Foruma, da odličnost kot skupna vrednota poveže vse ekonomije in narode sveta pri iskanju tvornega trajnostnega sožitja in razvoja.

Zgodovina nas uči o nenehnih prepletanjih miru in vojn, tudi o časih miru in vojne; v razmerah, ko uveljavljamo vzorec mednarodne odličnosti bi se negativni procesi odpravljali ter uveljavljali takoimenovano **planetarno odgovornost.** Problemi in nasprotja se torej rešujejo s strpnim dialogom in polilogom, na podlagi dobro premišljenih in konsensualnih odločitev.

18. Otoški Forum kaže, kako velike so še možnosti pri afirmaciji mednarodne odličnosti in da lahko pri tem veliko pripomorejo tako Kitajska kot Rusija ter Irska in Slovenija. Če govorimo v filozofskem jeziku, bi dejali, da vsem nam sije isto sonce in vsi poseljujemo isto zemljo, zato je dolžnost vseh nas, da ravnamo z zemljo odgovorno v korist vseh sedanjih in prihodnjih generacij. **Še bolj odgovorno pa moramo razvijati možnosti za uravnotežen razvoj gospodarstev vseh narodov in držav na svetu.**

Z vzorcem mednarodne odličnosti skušamo nadgraditi vse tisto, kar je že do sedaj poznano o odličnosti. Pri tem je dan še poseben poudarek načelu celovitosti, filozofiji nenehnega povečevanju znanja »in, in« ter pristopu medsebojnega sodelovanja, ki temelji na pravilu »win, win«.

Plemenito mednarodno povezovanje na poti k mednarodni odličnosti se ne manifestira samo s tem, da so nosilci tega procesa le Slovenija, Irska, Ruska Federacija in Kitajska. Na to pot so vabljeni vsi drugi narodi in države.

Otočec je lep in slikovit dolenjski in slovenski kraj, kjer se na Forumih že 18 let razpravlja o razvoju, o pogojih za napredek odličnosti, o simbiozi med kulturo in ekonomijo ter potrebi po **multikulturalnosti.** Na naslednjih Forumih bomo razširjali in poglobljali znanja o mednarodni odličnosti, utrjevali vrednote in pota, ki nas po-

vezujejo ter iskali načine za odpravljanja problemov, ki nas razdvajajo.

Prepričani smo, da je vizija mednarodne odličnosti lahko koristen skupni imenovalac za premoščanje negativnih razlik med civilizacijami. **V hierarhiji različnih vrednot bi postavili na prvo mesto mednarodno odličnost, saj le-ta že po definiciji teži k uveljavljanju pozitivnih vrednot in enotnem svetovnem etosu.**

V tem smislu nam je lahko v pomoč projekt »**Združene Rastoče knjige sveta**«, ki praktično povezuje države in narode na njihovi poti k odličnosti s pomočjo in močjo knjige, ki simbolično raste s pomočjo posebnega spomenika, imenovanega »Deklica z Rastočo knjigo«. Kip imenovan »Deklica z Rastočo knjigo« je namreč posvečen posebni knjigi- Rastoči knjigi, ki vsako leto zraste za dva centimetra in se nahaja v novo nastajajočem parku v Ljubljani. **Projekt odseva skupne vrednote upanja, miru in vesoljne povezanosti ter potrebe, da skupno rastemo in se razvijamo.** Z dogovorom o izbiri najpomembnejše kitajske, ruske in irske knjige se bomo temu približali. Odličnost in še posebej mednarodna odličnost ne pride sama po sebi. Potrebno je veliko naporov in znanja. **Kot pa nam je znano, se vse prične s prvim korakom in dobro voljo.** In to smo poizkušali s skupnimi močmi storiti letos na 18. Forumu na Otočcu. Podobno želimo delovati tudi vnaprej.

Misliti in delati je potrebno dobro. Seveda je težko definirati kaj je to. Ljudje dobre volje in plemenitih misli (tisti, ki težijo k odličnosti in mojstrstvu) pa to slutijo in tako tudi delajo.

Seznam uporabljenih virov

1. Trstenjak Anton: Človek simbolično bitje. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994.
2. Alder Hardy: The Right Brain Time Manager. London: Judy Piatkus Publishers Ltd., 1995.
3. Gabrijelčič Janez: Od kakovosti k odličnosti. Novo mesto: Dolenjska Založba, 1995.
4. Girard Joe: Kako uspešno doseči vrh. Ljubljana: Založba Tuma d.o.o., 2000.
5. Peters Tom: Thriving on Chaos. New York: Alfred A. Knopf, 1987.
6. Porter Michael E.: The Competitive Advantage of Nations. London: The Macmillan Press Ltd., 1991.
7. Tyson Shaun: Human Resource Strategy. London: Pitman Publishings, 1995.
8. Furham Adrian: The Protestant Work Ethic. London and New York: Routledge, 1990.